



## Reading Into Biblical Silences

Judy Klitsner

### 1. Shemot 3-5

לך וְאַסַּפְתָּ אֶת זַקְנֵי יִשְׂרָאֵל... וּבֵאתָ אִתָּהּ וְזַקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל מֶלֶךְ מִצְרַיִם

Go and collect the elders of Israel... and you and the elders of Israel shall go to the king of Egypt

וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וַיֹּאסְפוּ אֶת כָּל זַקְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל:

Moses and Aaron went and collected all the elders of Israel.

וְאַחַר בָּאוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ אֶל פַּרְעֹה...

After, Moses and Aaron came and said to Pharaoh...

R. Avraham Ben Ha-Rambam

וכבר אמר... ובאת אתה ואהרן וזקני ישראל וזה תמוה והנראה לי בפתרונו שנכנסו עמו זקני ישראל כמו שנצטוו ע"ה ונשמט זה כדי לקצר ולחבר ויאמרו אל פרעה בדבר משה ואהרן שהם בלבד היו המדברים לא הזקנים

The text already said... "You and Aaron and the elders come," and this is perplexing. It seems to me that elders went with him, as he was commanded, and [the text] omits this to be brief, and to connect "they said to Pharaoh" to Moses and Aaron, [to show] that they alone spoke, not the elders.

**Rashi**

אבל הזקנים נשמטו אחד אחד מאחר משה ואהרן עד שנשמטו כולם קודם שהגיעו לפלטין לפי שיראו ללכת...

But the elders slipped away one by one from behind Moses and Aaron until they all slipped away before they reached the palace; because they were afraid to go...

## 2. Bereishit 22: 1-3

וַיֹּאמֶר קַח נָא אֶת בְּנֶךְ אֶת יְחִידְךָ אֲשֶׁר אֶהְבֶּתָּ אֶת יִצְחָק וְהַעֲלֵהוּ... וַיִּשְׁכֶּם אַבְרָהָם בְּבֹקֶר וַיַּחֲבֹשׂ אֶת חֲמֹרוֹ וַיִּקַּח אֶת שְׁנֵי נַעֲרָיו אִתּוֹ וְאֶת יִצְחָק בְּנוֹ וַיִּבְקַע עֵצִי עָלָה וַיִּקֶּם וַיֵּלֶךְ אֶל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר לוֹ אֱלֹהִים: בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת עֵינָיו וַיִּרְא אֶת הַמְּקוֹם מֵרְחֹק:

Take your son, your only son, whom you love, Isaac and offer him up...Abraham arose ... he saddled his donkey, he took his two lads... he split the wood... he...went to the place which God had told him. On the third day, Abraham lifted his eyes and saw the place from afar.

### **Beno Jacob:**

Three days are often the period for the preparation of important events...

### **Erich Auerbach, *Mimesis***

A journey is made... but we are told nothing about the journey except that it took three days and even that we are told in a mysterious way... it is as if, while he traveled on, Abraham had looked neither to the right nor to the left, had suppressed any sign of life in his followers and himself save only their footfalls. Thus the journey is like... a holding of the breath, a process which has no present, which is inserted, like a blank duration, between what has past and what lies ahead and which yet is measured: three days!

### **D.Z Hoffman**

שלושה ימים ניתנו לו לאברהם להימלך בדעתו, בהם תאבק אמונתו עם הרגשות הטבעיים — ותוכל להם. לא במפתיע יושג נצחון זה, אלא תוך כדי מאבק עקש מלא גבורה.

Three days were given to Abraham to deliberate within himself, in which his beliefs would struggle with his natural emotions and defeat them. This victory did not come suddenly, but rather as a result of a stubborn, heroic struggle.

## 3. Bereishit 11: 27-12:1

תָּרַח הוֹלִיד אֶת־אַבְרָם אֶת־נְחוֹר וְאֶת־הָרָן וְהָרָן הוֹלִיד אֶת־לוֹט: וַיָּמָת הָרָן עַל־פְּנֵי תָרַח אָבִיו בְּאֶרֶץ מוֹלְדֹתוֹ בְּאוּר כַּשְׁדִּים... וַיִּקַּח תָּרַח אֶת־אַבְרָם בְּנוֹ... וַיִּצְאוּ אִתָּם מֵאוּר כַּשְׁדִּים לְלֶכְתֵּל אֶרֶץ כְּנָעַן וַיָּבֹאוּ עַד־חָרָן וַיִּשְׁבּוּ שָׁם... וַיֹּאמֶר יְקוֹן אֶל־אַבְרָם לִךְ מֵאֶרֶץ כְּנָעַן וּמִמּוֹלְדֹתֶךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ אֶל־הָאֶרֶץ אֲשֶׁר אָרָאךָ:

Terah begat Abram, Nahor and Haran... Haran died in the lifetime of Terah his father in the land of his birth, Ur Casim... Terah took Abram... and they went with them from Ur Casdim toward

the land of Canaan. They reached Haran and settled there... The Lord said to Abram, "Go forth from your land, your birthplace, your father's home, to the land that I will show you."

- **Midrash Lekah Tov**

וימת הרן על פני תרח אביו – על מעשה אור כשדים<sup>1</sup> שהי' אברם משבר אלילי תרח... והשליכוהו לכבשן האש...

...because of what happened in Ur Cadim, where Abram smashed Terah's idols... and they cast him into the fiery furnace...

### **Bereishit 14**

ויבא הפליט ויגד לאברם העברי

The refugee came and told Abram the *Ivri*...

### **Midrash Bereishit Rabbah**

ויגד לאברם העברי – רבי יהודה ורבי נחמיה ורבינן, רבי יהודה אומר כל העולם כולו מעבר אחד והוא מעבר אחד.

Rabbi Yehuda said, "All the world was on one side and he was on the other side..."

- **Sefat Emet:**

רמב"ן הקשה שנאמר לך לך בלי שנזכר מקודם חיבתו. ובזוהר הקדוש נראה כי זה עצמו השבח ששמע זה המאמר לך לך שנאמר מהשי"ת לכל האנשים תמיד... ואברהם אבינו ע"ה שמע וקיבל.

Ramban raises the problem that it says "lech lecha" before God's love for him is mentioned. In the holy Zohar it appears that this in itself is the praise: that he heard the words "lech lecha," which are said by God to all people always... and Abraham heard and accepted.

### **Shemot 3**

ויראה מלאך יקנה אליו בלבת אש מתוך הסנה וירא והנה הסנה בער באש והסנה איננו אכל (ג) ויאמר משה אסרה נא ואראה אתה המראה הגדל הזה מדוע לא יבער הסנה: (ד) וירא יקנה כי סר לראות ויקרא אליו אלהים מתוך הסנה ויאמר משה משה ויאמר הנני:

An angel of the Lord appeared to him in a blazing fire out of a bush. He gazed, and there was a bush all aflame, yet the bush was not consumed. Moses said, "I must turn aside to look at this marvelous sight why doesn't the bush burn up?" The Lord saw that he had turned aside to look and God called to him from the bush and said, "Moses, Moses," and he said, "Here I am."

### **Heschel:**

"Our goal should be to live life in radical amazement... to get up in the morning and look at the world in a way that takes nothing for granted. Everything is phenomenal; everything is incredible; never treat life casually. To be spiritual is to be amazed."

• **Bereishit 18**

כִּי יִדְעַתְיוּ לִמְעַן אֲשֶׁר יֵצֵא אֶת־בְּנָיו וְאֶת־בֵּיתוֹ אַחֲרָיו וְשָׁמְרוּ דְרַךְ יְקֻוֹק לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט...

I have singled him out in order that he will command his children and household after him, to keep the way of the Lord by doing what is just and right...

**Shemot 19**

וְעַתָּה אִם־שָׁמַעַתְּ תִשְׁמָעוּ בְּקוֹלִי וְשָׁמַרְתֶּם אֶת־בְּרִיתִי וְהָיִיתֶם לִי סִגְלָה מִכָּל־הָעַמִּים כִּי־לִי כָּל־הָאָרֶץ (ו) וְאַתֶּם תִּהְיוּ־לִי מִמְּלֶכֶת כְּהֵנִים וְגוֹי קְדוֹשׁ אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תְּדַבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

If you will listen to my voice and keep my covenant, you will be to me a treasure of all the nations... and you will be for me a kingdom of priests and a holy nation...

**Seforno**

אף על פי שכל המין האנושי יקר אצלי... מכל מקום אתם תהיו לי סגולה מכלם: ... וההבדל ביניכם בפחות ויתר הוא... ואתם תהיו לי ממלכת כהנים. ובזה תהיו סגולה מכלם כי תהיו ממלכת כהנים להבין ולהורות לכל המין האנושי לקרוא כלם בשם ה', ולעבדו שכם אחד, כמו שיהיה ענין ישראל לעתיד לבא, כאמרו ואתם כהני ה' תקראו (ישעיהו סא, ו)...

Even though the human race is dear to me...nevertheless you will be a treasure above them all... and the difference between you, more or less, is that... you will be for me a kingdom of priests... you will be a treasure... in that you will understand and teach the entire human race to call in God's name and serve Him as one, as it will be in Israel's future, as it is written, "You will be called my priests (Is. 61)"...

**4. Tehillim 38**

יְדוּד אֵל בְּקִצְפְּךָ תוֹכִיחֵנִי וּבְחַמְתְּךָ תִּיַסְרֵנִי:

O Lord, do not punish me in wrath; and in your wrath chastise me.

**Ibn Ezra**

אל בקצפך – "אל" ישרת בעבור אחר: ואל בחמתך...

"Do not" services the other (words): And *do not* in your anger...

**5. Shemot 32: 7-19**

וַיְדַבֵּר יְדוּד אֵל מֹשֶׁה לְךָ רַד כִּי שָׁחַת עַמְּךָ אֲשֶׁר הֶעֱלִיתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: סָרוּ מִהֵר מִן הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוִּיתָם עֲשׂוּ לָהֶם עֶגְלָה מִסִּבָּה וַיִּשְׁתַּחֲווּ לָהּ וַיִּזְבְּחוּ לָהּ וַיֹּאמְרוּ אֵלֶּה אֱלֹהֵינוּ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֶעֱלֵנוּךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: ... וַיַּחַל מֹשֶׁה אֶת פְּנֵי יְדוּד אֱלֹהֵיוּ... וַהֲיִי כְּאֲשֶׁר קָרַב אֵל הַמַּחֲנֶה וַיֹּאמֶר אֵת הָעֶגְלָה וּמַחֲלַת וַיַּחַר אֵף מֹשֶׁה וַיִּשְׁלַח מַיְדוֹ אֶת הַלַּחַת וַיִּשְׂבֵר אֶתֶּם תַּחַת הָהָר:

The Lord said to Moses: ...your nation... has...made a molten calf and bowed down to it...they said, "This is your God, Israel, who brought you out from Egypt." ... And Moses

implored the Lord... When he approached the camp and saw the calf and dancing, Moses became enraged and hurled the tablets from his hands and shattered them...

### Ibn Ezra

וירא את העגל ומחולות - ה"א העגל משרת בעבור האחרת. כמו וירא את העגל המחולות סביביו.

He saw the calf and dancing: the "heh" of "the calf" services the other [word]. As if [it said]: he saw the calf and *the* dancing around it.

### Seforno:

וירא את העגל ומחולות... כשראה שהיו שמחים בקלקול שעשו... ובזה התקצף ונאש שיוכל לתקון המעוות באופן שיחזרו לתמותם ויהיו ראויים לאותן הלוחות:

He saw the calf and dancing... When he saw they were rejoicing in their corruption... he became angry and he despaired that repair was possible... and that they would be worthy of the tablets.

### 6. Shemot 19

... וְיָהִי קֹלֵת וּבְרָקִים וְעָנָן כָּבֵד עַל הָהָר וְקוֹל שֹׁפָר חֲזָק מְאֹד וַיִּחַרְד כָּל הָעָם אֲשֶׁר בְּמִחְנֶה... וְהָר סִינַי עָשָׂן בְּלוֹ מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו יָדוֹד בְּאֵשׁ... וַיִּחַרְד כָּל הָהָר מְאֹד: וְיָהִי קוֹל הַשֹּׁפָר הוֹלֵךְ וְחֲזָק מְאֹד מִשָּׁה יִדְבֵר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל:

... there was thunder, and lightning, and a dense cloud upon the mountain, and a very loud blast of the shofar; and all the people who were in the camp trembled... Mt. Sinai was all in smoke, for the Lord had come down upon it in fire... and the whole mountain trembled violently. The blare of the shofar grew louder and louder. As Moses spoke, God answered him in thunder.

### Shemot 34

וַיְהִי־שָׁם עִם־יְקֹנָק אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה לֶחֶם לֹא אָכַל וּמַיִם לֹא שָׁתָה וַיִּכְתֹּב עַל־הַלְחֹת אֶת דְּבָרֵי הַבְּרִית עֶשְׂרֵת הַדְּבָרִים:

He (Moses) was there with the Lord for forty days and forty nights. He did not eat bread nor drink water...

### Devarim 5

אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה דִּבֶּר יְקֹנָק אֶל־כָּל־קְהֵלְכֶם בְּהָר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ הָעֹבֵן וְהִעֲרֹפֶל קוֹל גָּדוֹל וְלֹא יִסָּג...

These are the things that the Lord spoke... in the mountain, from the fire... a great voice that did not cease...

### 1 Kings 18-19

וַיִּקְרְאוּ בְשֵׁם הַבַּעַל מִהַבְּקָר וְעַד הַצְּהָרִים לֵאמֹר הַבַּעַל עֲנֵנוּ וְאִין קוֹל וְאִין עֲנָה...וַיִּהְיֶה בָּהֶם אֱלֹהֵי וַיֹּאמֶר קְרְאוּ בְּקוֹל גָּדוֹל ... וַיִּקְרְאוּ בְּקוֹל גָּדוֹל ... וַתִּפֹּל אֵשׁ יְדֹד וַתֹּאכַל אֶת הָעֵלֶה וְאֶת הָעֵצִים וְאֶת הָאֲבָנִים וְאֶת הָעֶפֶר... וַיֵּרָא כָּל הָעָם וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ יְדֹד הוּא הָאֱלֹהִים יְדֹד הוּא הָאֱלֹהִים:

They called in the name of Ba'al, "Answer us!" But there was no sound and no reply...Elijah mocked them, saying, "shout in a great voice!"... And a fire from the Lord and consumed the burnt offering, the wood, the stones...the people flung themselves on their faces and cried: "the Lord alone is God! The Lord alone is God!"

...וַהֲנִיָּה זֶה מִלְאָךְ נִגַע בּוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ קוֹם אֲכוֹל... וַיֹּאכַל וַיִּשְׁתֶּה וַיִּשְׁבֵּב וַיִּשְׁכַּב...וַיִּשָּׁב מִלְאָךְ יְדֹד שְׁנִית... וַיֹּאמֶר קוֹם אֲכַל... וַיִּקְמוּ וַיֹּאכַל וַיִּשְׁתֶּה וַיִּלְךְ בְּכַח הָאֲכִילָה הַהִיא אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה עַד הַר הָאֱלֹהִים חֲרֹב:

וַהֲנִיָּה יְדֹד עָבַר וְרוּחַ גָּדוֹל וְחִזָּק מִפָּרֶק הָרִים וּמִשֹּׁבֵר סְלָעִים לִפְנֵי יְדֹד לֹא בְרוּחַ יְדֹד וְאַחַר הָרוּחַ רַעַשׁ לֹא בְרַעַשׁ יְדֹד: וְאַחַר הָרַעַשׁ אֵשׁ לֹא בְּאֵשׁ יְדֹד וְאַחַר הָאֵשׁ קוֹל דְּמָמָה דְּקָה: וַיְהִי כִשְׁמַע אֱלֹהֵיוּ...

The angel...said, "Get up and eat..."and he got up and ate and drank and with the strength of that eating walked for forty days and forty nights as far as the mountain of God at Horeb.

And the Lord passed by. There was a great and mighty wind, splitting mountains and shattering rocks by the power of the Lord, but the Lord was not in the wind. After the wind—an earthquake; but the Lord was not in the earthquake. After the earthquake—fire; but the Lord was not in the fire. And after the fire—a small still voice. When Elijah heard it...



### About Judy Klitsner

A senior educator at the Pardes Institute for Jewish Studies in Jerusalem, Judy Klitsner lectures internationally and is the author of *Subversive Sequels in the Bible: How Biblical Stories Mine and Undermine Each Other*. The book, which received a National Jewish Book Award, has recently been released in its fourth printing, as a joint project of Pardes and Maggid Press.

